

Naar aanleiding van de gebeurtenissen m.b.t. het Niertransplantatie project Suriname volgt de navolgende feitenrelaas (bewijsstukken zijn voorhanden) van het afgelopen jaar sedert aug 2020.

Chronologie

- **12 augustus 2020**

K.Khargi werd, via Mirza Idu transplantatie chirurg AMC Amsterdam, door nefroloog Amar Punwasi gebeld om te spreken over niertransplantaties (NTx) in Suriname. Sedert 2007 was Suriname bezig om een NTx op te zetten, maar zonder succes. Ook de laatste poging onder leiding van mw. Priya Gopal Rai liep uit op een mislukking met alleen maar conflicten.

- **13 augustus 2020**

Nefroloog Amar Punwasi, Dew Sharman en K.Khargi, hadden een gesprek. De dramatisch verlopen 1ste NTx in het Academisch Ziekenhuis (AZP) werd in detail door nefroloog Punwasi uit de doeken wordt gedaan. De samenwerking tussen de beide Surinaamse nefrologen A. Punwasi en S. Goerdat was slecht. Er bestond verschil van inzicht over de juistheid van de indicatie van de 1ste NTx tussen beide nefrologen. S. Goerdat wilde geen goedkeuring geven, terwijl het Amerikaans chirurgisch team al in Suriname aanwezig was. Er ontstond een ernstig conflict waarbij uiteindelijk de politie, op verzoek van mw. Redan, in het AZP, met spoed, moest komen om S. Goerdat af te voeren naar het politiebureau. A. Punwasi trok zich ook uit de behandeling terug. De beslissing om de operatie toch door te laten gaan werd, aldus Punwasi, genomen door de directrice van het AZP mw. Redan. Het postoperatieve verloop van de patiënt verliep gecompliceerd en A. Punwasi was niet in staat de zorg adequaat te verlenen. Dankzij intensief overleg met prof. dr. Frederike Bemelman uit het AMC Amsterdam kon worden gestabiliseerd. A. Punwasi gaf aan dat hij volledig getraumatiseerd was en eigenlijk helemaal niks meer transplantaties meer van doen wilde hebben. Ook S. Goerdat gaf aan dat hij geestelijk helemaal stuk was. D. Sharman vond echter dat het NTx project samen met het Diaspora Medical Team (DMT) opnieuw moest worden opgestart in het belang van de patiënten. Er zijn meer dan 800 dialyse patiënten in Suriname. DMT heeft een uitstekende reputatie en zijn de grondleggers van de hartchirurgie en interventie cardiologie in het Academisch Ziekenhuis Paramaribo. Daarom moest dit gesprek plaatsvinden.

- **5 oktober 2020**

Onder leiding van President Chandrikapersad Santokhi vond een bijeenkomst plaats waar A. Punwasi een voordracht hield over de onhoudbare nierpathologie situatie in Suriname, de medische- en financiële implicaties en mogelijke oplossingsmodellen. Aanwezig waren, min. vg A. Ramadhin, de vicevoorzitter van de Nationale Assemblée (DNA), D. Sharman; minister van financiën, A. Achaibersing, minister van buitenlandse zaken A. Ramdin (BIBIS); directeur Sint Vincentius Ziekenhuis (SVZ), Ir. M. Hindori; adviseur van de min.VG, R. Girjasing. Het oplossingsmodel waar de President zijn goedkeuring, en opdracht tot uitvoering, in bijzijn van alle aanwezigen, gaf omvatte het uitvoeren van de NTx ingrepen met "levende donoren" in het SVZ, door het DMT, in samenwerking met het Amsterdam UMC en de lokale stakeholders, als onderdeel van een geïntegreerde zorgketen voor nierfalen.

- **26 oktober 2020**

Ten huize van de heer Rohit Girjasing vond gesprek plaats met de min. vg A. Ramadhin en de heer Punwasi, waar de min. vg A. Ramadhin geïnformeerd werd over de inrichting en financiering van het NTx project. A. Ramadhin gaf aan dat het een project van de President is en dat hij het derhalve steunde.

- **Vanaf 21 oktober 2020**

Er werd gestart met wekelijkse bijeenkomsten met de bovengenoemde stakeholders (SVZ & AMC personeel, consultant artsen en Girjasing) waarbij alle aspecten met betrekking tot de medische dienstverlening en de financiering zijn besproken. Min. vg A. Ramadhin werd via officiële notulen (22-29 Oktober, 12-24 November, 1-6 December 2020) op de hoogte gehouden.

- **1 november 2020**

Op verzoek van de hr. A. Punwasi vond op 1 november 2020 een bijeenkomst plaats ten huize van de heer Girjasing, waarbij o.a. aanwezig waren de huidige voorzitter van de VMS en de

collegae Jaggernath, Chigaroe, Ramsoedh, Harkisoen, de AZP-radioloog, Banwari, De aanwezigen, uitten op dat moment hun waardering omdat ze in detail werden geïnformeerd en hun de mogelijkheid werd geboden om te participeren in het DMT.

Tegen de afspraak in bleek de hr. A. Punwasi niet gestart te zijn met de screening van NTx patiënten, ondanks dat hij personele hulp (extra RGD-arts) aangeboden had gekregen van de hr. D. Sharman. Volgens de hr. Punwasi waren zaken met het min.vg niet geregeld. Hierdoor was DMT genoodzaakt een eigen screeningspolikliniek op te zetten in het SVZ.

- **5 november 2020**

Er vond een bijeenkomst plaats, op het SZF hoofdkantoor, tussen het DMT, met als juridische entiteit Stichting IICC, en de voltallige SZF directie, bestaande uit de SZF algemeen directeur, de financieel directeur (de heer Krish Somai), de directeur juridische zaken en de medische experts/ adviseurs (de heer Dennis Raghoen en mevrouw Sharon van Engelen), in bijzijn van de heer Walter Rier (lid DMT) en de heer Rohit Girjasing (adviseur van de min. vg), die het contact tussen de partijen gelegd had. Bij deze gelegenheid werd een uitgebreide onderbouwing van de kostenstructuur van het NTx project gegeven. Hierbij werd aan de algemeen-en de financieel directeur, een schriftelijke notitie in eigen persoon overhandigd. De min. vg A. Ramadhin ontving een kopie van deze notitie. De beide medische experts/ adviseurs van het SZF (Dennis Raghoen en mevrouw van Engelen) gaven aan dat het NTx project van het DMT en de onderbouwing van de kostenstructuur professioneel, transparant en goed doortimmerd was samengesteld. De berekening genoot hun instemming, hetgeen door de financieel directeur van het SZF (de heer Krish Somai) werd beaamd. Beide medische experts/adviseurs, die vertrouwd waren met de dienstverlening voor NTx en de daaraan verbonden kosten met betrekking tot de eerder uitgevoerde NTx in het buitenland en in het AZP, gaven aan dat de huidige dialysekosten volledig uit de hand liepen, waardoor de dialyse zorg onbetaalbaar dreigde te worden. Starten van een structureel duurzaam NTx programma was de juiste oplossing.

- Afgesproken was dat het NTx programma door het SZF zou worden goedgekeurd, omdat de kostenstructuur van de DMT, en de aangeboden afbetalingsregeling, erg aantrekkelijk was voor het SZF en de besparingen uit de dialyse voor het SZF vele male groter zouden zijn dan de kosten voor een NTx.

- **22 december 2020**

De min. vg A. Ramadhin ontraadde, voor onbepaalde tijd en zonder overleg en/of uitleg, het DMT om een advertentie te plaatsen t.b.v. de opbouw van het NTx programma, waardoor het project dreigde geblokkeerd te worden.

- **23 december 2020**

De min. vg A. Ramadhin werd via e-mail volledig geïnformeerd door zijn adviseur hr. R. Girjasing over de voortgang van het NTx project, nadat de hr. Girjasing zich negatief had geuit over de slechte telefonische bereikbaarheid en de matige manier van communicatie van de min. vg A. Ramadhin. Ook de hr. D. Sharman bevestigde deze klacht over de min. vg A. Ramadhin naar verschillende stakeholders in bijzijn van het DMT.

- **15 januari 2021**

Er werd conform de afspraak, een conceptovereenkomst dd. 15 november 2020 naar de min. vg A. Ramadhin en de directie van het SZF gestuurd. In de begeleidende brief werd nogmaals de volledige voorbereiding uitgelegd.

- **17 Januari 2021**

De minister van financiën en planning Aicherbersing schreef, naar aanleiding van de conceptovereenkomst tussen Staatsziekenfonds en het DMT het volgende *“Ik ondersteun dit NTx programma ten volste. Ik zal mij er ook persoonlijk voor inzetten dat het gerealiseerd wordt”*, waarna de minister van financiën en planning op 31 jan 2021 aangaf *“achter het contract tussen SZF en DMT aan te gaan”*, vanwege het ontbreken van de reactie van zowel de min. vg A. Ramadhin en het SZF.

- **19 januari 2021**

De min. vg A. Ramadhin werd geïnformeerd over de start van onderwijscyclus en het verpleegkundig en medisch personeel betrokken bij het NTx project. Deze onderwijscyclus werd verzorgd door het Amsterdam UMC met haar medische specialisten en verpleegkundigen. Tegen de afspraken in van 5 oktober 2020 deelde de min. vg A. Ramadhin, de directeur van het SVZ en DMT op 19 januari 2021 mede dat de NTx zouden moeten plaatsvinden in het AZP. Door persoonlijke interventie van de president werd de opdracht van de min. vg A. Ramadhin ongedaan gemaakt.

- **11 februari 2021**

De directeur van het staatsziekenfonds, A. Randjitsing, heeft schriftelijk zijn steun voor het project en de felicitaties aan ons doen toekomen, waarna hij bevestigde dat de calculaties intern in het SZF gaande waren en dat de min. vg A. Ramadhin was geïnformeerd.

- **23 februari 2021**

Opnieuw ondernam de min. vg A. Ramadhin een poging om een NTx programma te blokkeren door de president te adviseren om de opening van de polikliniek in het SVZ af te blazen. Dankzij hernieuwde interventie van de president kon de opening van de polikliniek gewoon doorgang vinden. Hoewel de president aan de min. vg A. Ramadhin de opdracht had gegeven om contact met DMT te maken heeft de min. vg A. Ramadhin dat niet gedaan.

- **1 maart 2021**

De minister van financiën en planning gaf toestemming voor de verklaring, die DMT in de Nationale Assemblée (DNA), gaf namelijk dat *"de minister van financiën, zijn volle ondersteuning voor de implementatie van dit project heeft toegezegd en dat de uitwerking van de overeenkomst met SZF in voorbereiding is."*

- **2 Maart 2021**

Op uitnodiging van de voorzitter van de vaste commissie van volksgezondheid in de nationale assemblee mw. mr. C Dijksteel, aan de directie van de SVZ en de DMT vond, op 2 maart 2021, een presentatie in de DNA plaats over de start en financiering van het NTx programma in Suriname. Na beantwoording van alle vragen van de aanwezigen DNA gaf de voorzitter van de vaste commissie voor volksgezondheid aan dat het een goed en belangrijk project voor Suriname is en dat alle vragen naar tevredenheid waren beantwoord.

Hoewel de min. vg A. Ramadhin door mevrouw mr. C. Dijksteel ook was uitgenodigd om aanwezig te zijn heeft de min. vg A. Ramadhin om principiële redenen verstek laten gaan.

- **2 Maart 2021**

Op een spoedoverleg bijeenkomst op 2 maart 2021 heeft de min. vg A. Ramadhin o.a. in bijzijn van de President de minister BIBIS, de directies van het SVZ en het AZP, directeur volksgezondheid en adviseurs, mevrouw Mr. is Dijksteel, opnieuw een negatief advies over de start van het NTx programma gegeven, waarbij zijn informatie en argumenten aantoonbaar onjuist waren. Het DMT heeft de min.vg A. Ramadhin daarop gewezen, waarop de president opnieuw intervenieerde, waardoor de opening van de Diaspora poli in het SVZ kon doorgaan. De president verontschuldigde zich naar DMT en betitelde *de min. vg als de "VMS-vakbondsminister"*.

De President gaf aan dat een memorandum van overeenstemming voor samenwerking inzake niertransplantatie tussen het Ministerie van volksgezondheid, het academisch ziekenhuis Paramaribo, Sint Vincentius ziekenhuis, en Diaspora Medical Team-Stichting IICC moest worden opgesteld, *"vanwege het patiënten- en nationaal belang"*.

- **3 maart 2021**

De President opende de Diaspora polikliniek o.a. ten behoeve van het NTx programma. De voorzitter van de directie van het Amsterdam UMC, prof dr. Hans Romijn, stuurde een felicitatie boodschap naar Suriname. Prof. dr. Bemelman, transplantatie nefroloog, en Miza Idu waren vanuit het AMC officieel aanwezig en hebben aansluitend ook NTx patiënten gezien en gescreend.

In een speech van de min. vg A. Ramadhin kapittelde hij, echter, de directie van het SVZ, M. Hindori, zonder oog te hebben voor de feestelijke sfeer.

- **8 maart 2021**

Ondertekening van een memorandum van overeenstemming voor samenwerking inzake niertransplantatie tussen het Ministerie van volksgezondheid, het academisch ziekenhuis Paramaribo, Sint Vincentius ziekenhuis, en Diaspora Medical Team- stichting IICC. Hierin werd afgesproken dat het AZP bereid is het NTx project, dat uitgevoerd zal worden door medische specialisten uit de diaspora, bijeengebracht door DMT-IICC, te ondersteunen vanaf voorbereiding tot na de zorg.

- **17 maart 2021**

Tijdens de “live-uitzending” van het televisieprogramma “to the point”, waar mw. Priya Gopal Rai (voormalig voorzitter van de NTx programma) te gast is belde de min. vg A. Ramadhin naar de studio. De min. vg A. Ramadhin weersprak de mededeling van mw. Priya Gopal Rai dat de 1ste NTx operatie in het AZP succesvol en vlekkeloos was verlopen. De min. vg A. Ramadhin *melde dat de buitenlandse artsen de werkomgeving en sfeer in het AZP als onveilig hebben ervaren en daarom weigerden verder samen te werken.* Deze uitspraak staat haaks op de huidige eis van de min. vg A. Ramadhin om de NTx in het AZP te doen plaatsvinden. Bovendien beweerde de min. vg A. Ramadhin met grote stelligheid dat de werkelijke kosten voor deze operatie in het AZP vele malen hoger was dan mevrouw Priya Gopal Rai beweerde. Tegenover DMT daarentegen doet de min. vg A. Ramadhin voorkomen dat hij deze operaties nu “gratis” in het AZP kan doen laten plaats vinden.

- Met betrekking tot de kosten vergelijkt de min. vg A. Ramadhin het DMT voorstel met de enige NTx die in Suriname was verricht met hulp van de George Subraj Foundation (GSF) in 2019. De visie van de min. vg A. Ramadhin daaromtrent, en met name dat hier om een gratis behandeling gaat, is niet correct. Alleen al de salariskosten van de voorzitter van de commissie die voor NTx was opgericht bedroeg 1 miljoen SRD (ca € 50.000,-). Daarnaast geeft het AZP zelf als kosten voor een NTx € 16.500,- op. Derhalve is er minstens € 65.000,- uitgegeven voor de ingreep die men als pro deo kwalificeert. Het chirurgisch team is gesponsord door GSF, hetgeen inhoudt dat Suriname hier inderdaad niet voor hoefde te betalen, maar zeker niet dat dit zonder kosten was. De GSF heeft in 2018 een bedrag van ruim \$80.000,- opgevoerd als kosten voor het team dat in dat jaar 2 NTx in Guyana “pro deo” heeft uitgevoerd, zoals uit bijgaande belastingopgave (IRS USA) moge blijken. De werkelijke kosten voor de NTx (n=1) in Suriname komen volgens dit model op minstens €100.000 uit. De reële kosten van een Ntx in Nederland zijn ca €80.000,- en in de USA minstens \$120.000. Door de manier van samenwerken van DMT, in het SVZ, en met hulp van het Amsterdam UMC heeft DMT deze kosten kunnen reduceren tot €40.000,-. Het voorgestelde aflossingsschema (zie ook onze recente brief dd 19 augustus jl.) maakt ook dat er helemaal geen extra geld aan het SZF wordt onttrokken, omdat deze anders toch aan dialyse waren uitgegeven. Daarmee komt DMT ook tegemoet aan de slechte financiële positie van het SZF zoals dat ook uitgebreid in de brief wordt aangehaald en draagt dit bij aan “goed bestuur”, omdat consumptieve bestedingen (chronische dialyse) worden geconverteerd naar productieve investering (NTx).

- **21 april 2021**

DMT stuurde naar het SZF een brief met de namen van de patiënten die in aanmerking kwamen voor een NTx.

- **April 2021**

- In april 2021 heeft de min. vg. A. Ramadhin de opdracht gegeven om bedrijfsleider Glenn Uiterloo uit hun functie te ontheffen in het dialysecentrum omdat hij de screening van potentiële patiënten voor NTx faciliteerde. De min. vg A. Ramadhin was van plan, samen met de directeur van het AZP, om de hr. Punwasi als hoofd te benoemen. Door interventie van de president waarbij hij met de min. vg. A. Ramadhin en de directeur van het AZP heeft gesproken om de reden van de ontheffing van de hr Uiterloo te achterhalen. Nadat bleek dat drie medische specialisten uit het AZP het ontslag van de hr. Uiterloo had aanbevolen, heeft de president de beslissing van de min. vg. A. Ramadhin teruggedraaid, omdat “het verhinderen dat patiënten in aanmerking komen voor een transplantatie” als een uiterst patiënt-onvriendelijke daad werd gezien.

- **22 april 2021**

Er vond een gesprek plaats tussen DMT en de waarnemend min.VG mw. Krishna Mathoera, die aangaf dat het NTx project goedgekeurd was door de President en brede steun binnen de regering genoot. Derhalve vond ze het project uitgevoerd dienen te worden, temeer daar het een nationaal karakter had. Zij steunde dit programma vanwege het innovatieve karakter, dat een belangrijke bijdrage zou leveren aan verbetering van de zorg in Suriname. Vanwege het ontbreken van de reactie van SZF gaf ze op 23 april 2021 schriftelijk aan dat ze de conceptovereenkomst met het SZF intern zou bespreken.

- **13 mei 2021**

In gesprek met vice-president Brunswijk, in bijzin van President Santokhi, sprak ook vice-president Brunswijk zijn volle vertrouwen uit over het NTx programma. Hij nodigde DMT uit om naar Moengo te komen om met de patiënten te spreken; *“de nood is hoog”*, aldus de vice-president.

- **26 mei 2021**

Op instigatie van de President vond, overleg plaats tussen DMT en de voltallige SZF-directie, in aanwezigheid van de ministers van BIBIS, financiën en volksgezondheid. Hierbij werd de eerdergenoemde notitie, die op 23 okt 2021 naar de min. vg A. Ramadhin was verstuurd, nogmaals toegelicht. Conform afspraak zou de min.VG het contact met het DMT onderhouden, hetgeen tot heden niet heeft plaats gevonden.

- **19 juli 2021**

De min. vg A. Ramadhin suggereerde in het televisieprogramma “To the Point” dat de NTx van Surinaamse patiënten in Guyana zouden kunnen worden geopereerd, in ruil voor de Guyanese hartchirurgische patiënten naar het AZP.

- o De patiëntenraad en de Nierstichting Suriname (NSS) stuurden een protestbrief, waarop de min. vg A. Ramadhin nooit heeft gereageerd, ondanks zijn belofte om dat wel te doen.
- o Herhaalde initiatieven vanuit de NSS om contact met de min. vg A. Ramadhin te maken, werden genegeerd.

- **14 augustus 2021**

DMT vernam persoonlijk van de president van Suriname, dat het SZF binnen haar begroting geld had opgenomen voor het NTx programma

- **17 augustus 2021**

Het hoofd van het planbureau (ir. Danny Lachman) omschreef de methode van kostenberekening door het DMT (Time-Driven Activity-Based-Counting) als een correct toegepaste techniek.

- **18 augustus 2021**

DMT geeft aan SZF-directieleden mw. J. Harkisoen, medisch directeur, en de heer Melvin Ronde, directeur operationele aangelegenheden, nogmaals een presentatie en toelichting over de onderbouwing van de kosten.

- o Beide directieleden gaven aan dat ze geen verdere vragen hadden en dat de toelichting, bij herhaalde navraag, compleet duidelijk was.
- o Mw. J. Harkisoen gaf verder letterlijk aan dat *“de min. vg A. Ramadhin, samen met de A. Randjitsing, een eigen solistische koers vaarden, zonder andere directieleden te kennen. Deze twee heren deden hun eigen ding”*.

- **Augustus 2021**

Ondertussen had het DMT 11 patiënten met een beschikbare levende donor gescreend en geschikt bevonden voor een NTx, die vol spanning wachten op de overeenkomst met het SZF. Het DMT bood een uniek financieringsmodel aan het SZF aan, waarbij met diaspora startkapitaal dit project kon worden gestart. De besparingen uit de dialyse konden in termijnen worden gebruikt om de kosten van de transplantatie af te betalen. Met dit voorstel, dat niet afhankelijk was van donaties, kon een duurzaam en zelfstandige ontwikkeling van topklinische zorg in Suriname worden gestimuleerd.

- **14 augustus 2021**

De President gaf nogmaals zijn goedkeuring aan dit project.

- **8 September 2021**

Er vond overleg plaats met de President, de min. vg, minister BIBIS, de Surinaamse ambassadeur in Den Haag, P. Oemrawsingh, R. Nandoe Tewarie en K. Khargi in het Hilton Hotel den Haag, ten tijde van het bezoek van de President aan Nederland.

- o De min. vg A. Ramadhin gaf aan dat hij geen goedkeuring aan het transplantatie project kon geven omdat er geen goede financiële onderbouwing zou zijn.
- o Het DMT bestreed categorisch deze zienswijze, maar gaf tegelijkertijd aan dat DMT opnieuw een presentatie zou willen geven aan alle stakeholders en binnen de ministerraad (RvM) om de financiële onderbouwing volgens het internationaal erkende kostencalculatie system, het Time Driven Activity Based Counting Harvard, nogmaals toe te lichten.
- o De president adviseerde om op 15 september 2021 een nieuwe bijeenkomst te organiseren.

- **10 september 2021**

Er vond een officieel bezoek aan het Amsterdam UMC plaats waarbij president Santokhi en de directie van het AMC (prof. dr. M. Kramer en prof. dr. Hans Romijn) wederzijds aangaven een samenwerking te ambiëren.

Daags na het bezoek meldde de directie van het AMC, prof. dr. M. Kramer en prof. dr. Hans Romijn, dat ze een heel lang gesprek met de min. vg hadden gehad waarbij beide directieleden een volledig andere mening over het NTx project van de min.VG A. Ramadhin kregen voorgeschoteld dan de President vertelde. De samenwerking werd door de min. vg A. Ramadhin in een heel ander daglicht geplaatst en beide AMC directieleden gaven aan dat *het DMT als een “verdachte onbetrouwbare club waren afgeschilderd”*. *“Het AMC zou met het AZP moeten samenwerken, en de operaties zouden daar moeten plaats vinden. De nefrologen Punwasi en Goerdat moesten in de “lead” zijn.*

Uit eerdere gesprekken, echter, hadden de Surinaamse nefrologen zelf aangegeven dat de onderlinge samenwerking heel moeizaam was en ze niet in staat waren tijd te maken om het project te trekken”.

- **15 september 2021**

Er vond een nieuwe bijeenkomst plaats waarbij de ministers van volksgezondheid, BIBIS en financiën en de volledige directie van het SZF en P. Oemrawsingh en K.Khargi aanwezig waren.

- o K. Khargi gaf een presentatie over de financiële onderbouwing. Deze presentatie werd op verzoek van de minister van financiën en BIBIS met hen gedeeld, die het weer op hun beurt intern verspreidden.
- o De min.vg vroeg wat de kosten waren om de patiënten naar Amsterdam te vervoeren en daar te transplanteren.
- o De directeur van het SZF sprak over gratis operaties met de Amerikaanse team in Guyana.
- o De min. vg en de directeur van SZF konden geen concrete alternatieve uitgewerkte plannen presenteren. Desalniettemin kregen beide heren 2 dagen de tijd van min BIBIS om te reageren.
- o De afspraak was dat minister BIBIS opnieuw een vervolg meeting zou plannen.

- **17 september 2021**

SZF stuurde wederom een brief naar DMT, met het verzoek om een financiële onderbouwing. Tevens werd door de directeur van het SZF gesuggereerd dat *“DMT financiële malversaties uitlokte en met de getallen zou manipuleren”*. Deze beschuldiging werd door DMT resoluut van de hand gewezen, met als tegenreactie dat *“het SZF eenvoudige bedrijfseconomische- en gezondheidszorg processen kennelijk niet kende”*.

- **20 september 2021**

De Amerikaanse chirurg Rahul Jindal stuurde de navolgende tweet.

- **21 September 2021**

De NTx patiënten gaven aan dat ze niet begrepen dat het SZF en de min. vg een volledig ander standpunt innamen dan de president.

De NTx patiënten vonden dat alle ziektekostenverzekeraars aan het NTx programma behoorden mee te werken, dat door het DMT in samenwerking met het SVZ en de lokale artsen en verpleegkundigen momenteel wordt opgezet.

- **24 September 2021**

Er vond een gesprek plaats tussen de NTx patiënten, NTx patiënten raad vertegenwoordiger Steven Tjang A Sjin, de min. vg en mw. drs J. Harkisoen, medisch directeur SZF.

- o In dit gesprek probeerde de min.vg A. Ramadhin de NTx patiënten over te halen om zich in Amsterdam te laten opereren.
- o Daarnaast probeerde de min. vg tijd te winnen om andere alternatieven in het AZP op te tuigen, zonder concrete uitwerking.
- o Tevens werd door min vg A. Ramadhin de integriteit, de competentie en de betrouwbaarheid van de leden van het DMT bekladt.
- o Mw. drs J. Harkisoen benadrukte dat het SZF alleen uitvoert waar de min. vg de opdracht voor geeft.

11 oktober 2021

De patiënt raad biedt petitie aan de president, in aanwezigheid van de vicepresident Brunswijk minister BIBI en de raadsadviseurs drs. Khodabux en drs. Oehlers. Deze petitie werd ondersteund door de voorzitter van de Nierstichting Suriname Leon Brunings¹.

¹ <https://surinamenieuwscentrale.com/dialysepatienten-overhandigen-petitie-aan-president>

12 oktober 2021

De communicatiedienst Suriname geeft in haar persbericht mee dat *“de president een platform wil creëren waar alle stakeholders in participeren zodat beter geluisterd kan worden naar de problemen van de patiënten. Ook gaf de President aan dat het Diaspora Medical Team, een gerespecteerde groep medische specialisten is, die hun sporen in Suriname hebben verdiend. Dit team zal nu het niertransplantatie programma opzetten in het Sint Vincentius ziekenhuis”*.

17 december 2021

De NSS treedt in de publiciteit.

NSS draagt kennis van het verloop van het proces om te komen tot niertransplantaties in Suriname dat al loopt vanaf 2007. De NSS betreurt het feit dat het nog niet zover is gekomen. Recentelijk, in maart 2021, zijn er planmatig onderbouwde activiteiten in Sint Vincentius Ziekenhuis gestart voor een complete nierfalen zorgstraat met medewerking van Amsterdam Universitair Medisch Centrum. (AUMC)

Hoopvol hebben eerste patiënten zich laten screenen en zijn er minimaal 10 door de selectie gekomen. Echter, om moverende redenen, heeft AUMC besloten een gewijzigde strategie toe te passen en de activiteiten van de transplantaties te verdelen tussen het Academisch Ziekenhuis Paramaribo (AZP) en het SVZ. Dit heeft als gevolg wederom een vertraging.

NSS heeft AUMC om inhoudelijke reactie gevraagd. Tot heden hebben wij geen reactie mogen ontvangen.

Het door de regering beloofde platform waarin NSS en patiënten vertegenwoordiging mocht participeren is er niet gekomen; op een enkel vooruitzicht na op 15 december j.l.

NSS heeft een uitnodiging gehad om aanwezig te zijn bij de aanstaande ondertekening van een MOU-niertransplantaties op vrijdag 9.00 uur op het Ministerie van BIBIS. Gegeven alle bovengenoemde gebeurtenissen, zal de NSS niet aanwezig zijn bij de ondertekening.

De NSS informeert de gemeenschap dat bovengenoemde gebeurtenissen hebben geleid tot een vertraging van de start van de transplantaties van minimaal 8 maanden, oftewel een achterstand van 20 geplande transplantaties. Dat betekent dat 20 mensen nog steeds niet geholpen zijn aan een menswaardig bestaan waar ze recht op hebben.

Voor wat betreft participatie in het platform informeert NSS de gemeenschap dat participeren alleen zinvol is indien er wordt gewerkt naar een situatie waarbij er structureel een oplossingsmodel wordt gemaakt. Evenals de dialyse, zullen de determinanten continuïteit, capaciteit en veiligheid centraal staan. Dit houdt in dat transplantaties in Suriname niet enkel en alleen van één Surinaamse zorginstelling en één buitenlandse specialistische partner afhankelijk kan zijn. NSS voorziet een groep van 200 patiënten die de komende jaren geschikt gescreend zullen worden voor transplantatie. In de huidige constellatie zou de 200ste dan jaren moeten wachten, hetgeen onacceptabel is. De NSS wenst een structurele oplossing in deze aankomende situatie en zal naar oplossingsmodellen helpen zoeken hiervoor. Wij houden de gemeenschap op de hoogte.

De NSS garandeert de gemeenschap dat met alle opgedane kennis en ervaring over het verloop van het proces en de handelwijze van de actoren, wij de komende activiteiten zeer nauwlettend en kritisch zullen volgen, meehelpen met het zoeken naar oplossingen en daarover publiekelijk verslag doen.

Wij zijn er voor de patiënten!!

drs. L. BRUNINGS – Nier-Stichting Suriname (NSS)

drs. S. TJANG-A-SJIN -Vertegenwoordiging patiënten op de transplantatie wachtlijst

17 dec 2021

Ondertekening intentieverklaring tussen Regering, AZP, Amsterdam en SVZ, buiten medeweten van DMT.

Ramdin geeft aan 15 jan 2022 komt een technisch team en half februari 2022 eerste operaties.

Directeur Redan belooft 1ste operaties in 1ste kwartaal 2022. Terwijl alle aanwezigen (minister BIBIS, VG, directeur VG, directies AZP en SVZ) weten dat de heer Punwasi, nefroloog, per 1 januari 2022 naar Curaçao vertrekt, wordt hij in de pers opgevoerd als de “trekker” van het project en wordt wederom een misleidende voorstelling van zaken gegeven.

20 jan 2022

Nierstichting Suriname stuurt brief aan DMT met verzoek om steun aan het NTx en Dialyse project te continueren. DMT honoreert het verzoek.

21 jan 2022

Nierstichting Suriname stuurt brief aan directeur Volksgezondheid om opheldering gang van zaken, omdat steeds duidelijker wordt dat het project in elkaar aan het storten is.

21 jan 2022

Directeur VG stuurt brief aan directie SVZ met mededeling dat de screening van patiënten door Surinaamse nefroloog zal plaats vinden, terwijl iedereen weet dat dat niet zal gebeuren omdat er geen tijd en capaciteit is.

29 jan 2022

Nierstichting Suriname vraagt naar aanleiding van de ernstig verslechterende situatie van de dialyse en shunt patiënten dat het DMT de begeleiding en zorg van deze patiënten ter hand wil nemen conform het DMT-model uit maart 2021, het geen door DMT wordt gehonoreerd.

7 en 9 maart 2022

DMT opereert succesvol 3 shunt patiënten, naar volle tevredenheid van de patiënten en de NSS. Op 1 april zijn de volgende 2 patiënten geopereerd, ondanks dat de directeur volksgezondheid gepoogd heeft deze operatie te blokkeren door aan te geven dat dr. Khargi niet bevoegd en bekwaam. Khargi overlegt een verklaring van het hoofd van de hart en vasculaire chirurgie Universiteit Maastricht waarin wordt aangegeven dat Khargi wel bekwaam en bevoegd wordt geacht.

31 maart 2022

De Bisschop organiseert een ontmoeting tussen DMT en de RvT SVZ om de samenwerking te bespreken.

4 april 2022

NSS vraagt via de publiciteit aan de President om in te grijpen. Uw ministers van BIBIS en Volksgezondheid hebben op 17 december 2021 publiekelijk verklaard dat de 1ste niertransplantatie missie in het 1ste kwartaal van 2022 zou worden uitgevoerd in het Academisch Ziekenhuis Paramaribo, waarbij meerdere patiënten geopereerd zouden worden.

De NSS heeft bij herhaling haar twijfels geuit over het amateuristisch optreden en ontbreken van een professioneel plan. Uw ministers schaden aantoonbaar het belang van de nierpatiënten. Ook nu blijken hun woorden "holle frasen" te zijn. Niemand is tot heden getransplanteerd! De NSS vindt het zorgelijk dat er tegen deze ministers niet wordt opgetreden.

Ook de belofte om opgenomen te worden in het platform is door beide ministers geschonden. De situatie is uitzichtloos geworden, terwijl u beloofd had dat u de patiënten niet in de steek zou laten.

De NSS en nierpatiënten vragen u dringend dat u erop toeziet dat de uitvoering van de niertransplantaties terstond plaats vindt.

Tevens wijst NSS erop dat de intentieverklaring van 17 dec 2021 tussen Amsterdam en AZP is vervallen per 1 April 2022.

Amsterdam en AZP hebben geen plan gepresenteerd waarin de continuïteit, duurzaamheid en capaciteit wordt gewaarborgd.